

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย

เรื่อง ชนิดของคำ

ชุดที่ ๑ คำบุพบท

นางสาวนพวรรณ พันธุ์รัตน์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนเทศบาลเขาชัยสน

สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลเขาชัยสน

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ (คำบุพบท) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาภายในเล่มชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดทำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู คำแนะนำในการเรียน สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน รายละเอียดของเนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก แบบฝึกเสริมทักษะ และแบบทดสอบหลังเรียน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

นางสาวนพวรรณ พันธุ์รัตน์

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ ๑ คำบุพบท
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ๔.๑ : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น : รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค

จุดประสงค์การเรียนรู้

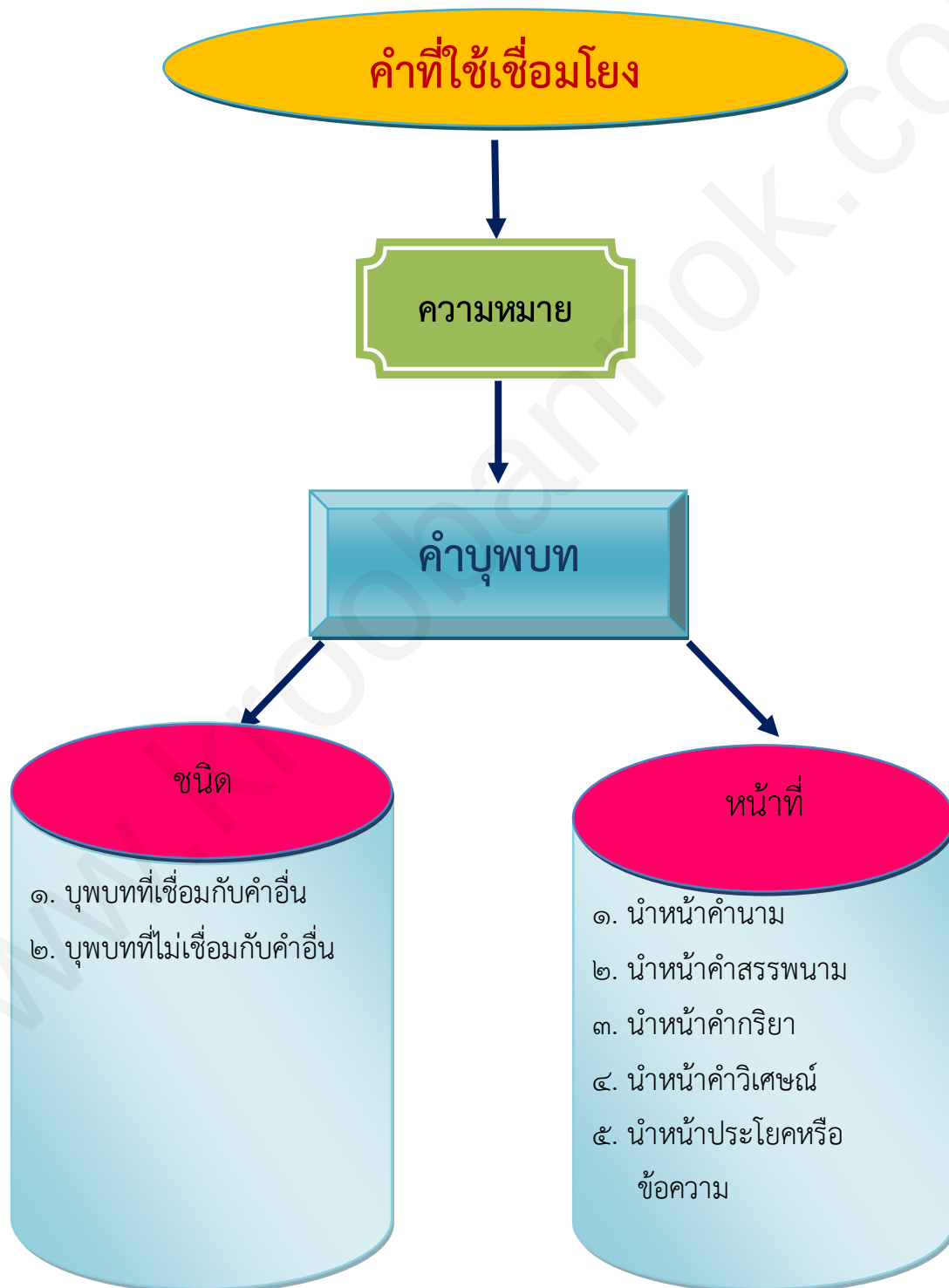
๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำบุพบทได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถจำแนกชนิดของคำบุพบทได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนสามารถบอกหน้าที่ของคำบุพบทได้ถูกต้อง
๔. นักเรียนสามารถนำคำบุพบทไปแต่งประโยคเพื่อการสื่อสารได้ถูกต้อง
๕. นักเรียนสามารถนำเรื่องของคำบุพบทไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
๖. นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป
๗. นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป
๘. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างมีวินัยและมีความสุข

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
ชุดการเรียนรู้ที่ ๕ คำบุพบท.....	ข
สารบัญ.....	ค
แผนผังความคิดสรุปเรื่องคำบุพบท.....	๑
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	๓
ชนิดของคำ.....	๖
เพลงชนิดของคำ.....	๗
ใบความรู้ที่ ๑ ความหมายคำบุพบท.....	๘
แบบฝึกหัดที่ ๑.๑.....	๙
ใบความรู้ที่ ๒ ชนิดของคำบุพบท.....	๑๐
แบบฝึกหัดที่ ๒.๑.....	๑๒
แบบฝึกหัดที่ ๒.๒.....	๑๓
ใบความรู้ที่ ๓ หน้าที่ของคำบุพบท.....	๑๔
แบบฝึกหัดที่ ๓.๑.....	๑๖
ใบความรู้ที่ ๔ สรุปคำบุพบท.....	๑๗
แบบทดสอบหลังเรียน.....	๑๘
ภาคผนวก	๒๑
บรรณานุกรม	๒๙

แผนผังความคิดเรื่องคำบุพบท

ก่อนที่เพื่อนๆ จะศึกษา ชุดการเรียนรู้ด้วย
ตนเอง เรื่องชนิดของคำ ชุดที่ ๑ คำบุพบท
ขอให้นักเรียน มาทำแบบทดสอบก่อนเรียน
กันก่อนเพื่อให้ทราบว่าเรามีความรู้
พื้นฐานมากน้อยเพียงใด

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. คำบุพบทมีหน้าที่ใด
 - ก. ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก
 - ข. ใช้ขยายความของคำที่ต้องการเปลี่ยนรูป
 - ค. ใช้ขยายความหมายของคำที่นำไปประกอบ
 - ง. ใช้เชื่อมคำให้มีความหมายสัมพันธ์เป็นประโยคเดียวกัน
๒. คำว่า “จน” ในข้อใดเป็นบุพบท
 - ก. เราจะรอจนเช้า
 - ข. เขาจนก็จริงแต่ไม่โกง
 - ค. เกิดเป็นคนอย่ากลัวจน
 - ง. คนจนไม่จำเป็นต้องเลว
๓. คำว่า “โดย” ในข้อใดเป็นบุพบท
 - ก. รถโดยสาร
 - ข. เขียนโดยกวี
 - ค. ศึกษาโดยตรง
 - ง. ทายาทโดยธรรม

๔. “ผู้มีวาจาสัตย์ย่อมได้รับความเชื่อถือ_____ผู้อื่น” ควรเติมคำใด
ที่เหมาะสมลงในช่องว่าง

ก. แก่

ข. กับ

ค. ต่อ

ง. จาก

๕. คำว่า “ต่อ” ในข้อใดเป็นบุพบท

ก. เขามาต่อว่าฉัน

ข. เธอต้องให้การต่อศาล

ค. เรื่องนี้คิดว่าเราเป็นต่อ

ง. มารู้อีกก็ต่อเมื่อสายเสียแล้ว

๖. คำว่า “บน” ในข้อใดเป็นคำต่างชนิดกับคำอื่น

ก. กินบนเรือน

ข. ขีรดบนหลังคา

ค. ดาวบนฟ้า

ง. อยู่ข้างบน

๗. ข้อใดมีคำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์บอกเวลา

ก. เวลาในขวดแก้ว

ข. วันที่ตามปฏิทินคืออะไร

ค. วันนั้นเต็มไปด้วยความวุ่นวาย

ง. เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อเช้านี้

๘. ข้อใดมีคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

- ก. เสื้อของใครอยู่ในตู้
- ข. ของบนโต๊ะของใครกัน
- ค. นกของฉันหายไปจากกรง
- ง. อาหารจานนี้เด็กกินเท่านั้น

๙. “พวกเราแวะซื้อขนมข้างทาง” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำบุพบทแสดง
ความสัมพันธ์ใด

- ก. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเวลา
- ข. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่
- ค. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้ที่ทำร่วมกัน
- ง. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของ

๑๐. “เขามีกำลังใจต่อสู้โรคร้ายเพราะคำพูดของคุณ” คำที่ขีดเส้นใต้คำบุพบท
บอก สิ่งใด

- ก. บอกสาเหตุ
- ข. บอกความมุ่งหมาย
- ค. บอกเครื่องมือที่ใช้ทำ
- ง. บอกผู้รับผลประโยชน์

ชนิดของคำ

นักเรียนคะ เรามารู้จักชนิดของ
คำในภาษาไทยกันนะคะ

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาทีละครั้งก็ได้จะต้องมีความหมาย คำในภาษาไทย
ที่เราใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในชีวิตประจำวันการแบ่งคำ หรือการ
จำแนกคำ หรือปรัชญาของคำ นั้น ๆ จำแนกตามความหมายและหน้าที่ของคำ
ได้ ๗ ชนิดดังนี้

คำนาม

คำสรรพนาม

คำกริยา

คำวิเศษณ์

คำบุพบท

คำสันธาน

คำอุทาน

เพลง ชนิดของคำ

ทำนองเพลง ลามะลิล่า

(คำสร้อย) คำเอ๋ยคำ ขึ้นต้นอะไรก็ได้

หญิง คำนามนั้นคืออะไร(ซ้ำ)

ชาย คำนาม เรียกคนสัตว์สิ่งของ(ซ้ำ)

หญิง คำสรรพนามนั้นคืออะไร(ซ้ำ)

ชาย สรรพนาม ใช้แทนนามทั้งหลาย(ซ้ำ)

หญิง คำกริยา นั้นคืออะไร(ซ้ำ)

ชาย กริยา ใช้แสดงอาการ(ซ้ำ)

หญิง คำวิเศษณ์ละคะคุณพี(ซ้ำ)

ชาย วิเศษณ์คือคำขยาย (ซ้ำ)

หญิง นอกจากนี้อะไรอีก(ซ้ำ)

ชาย ยังมีอุทาน สันธาน บุพบท(ซ้ำ)

(คำสร้อย) คำเอ๋ยคำ ขึ้นต้นอะไรก็ได้

แต่ต้องลงท้ายด้วย สระอ่า

ขอเชิญชวนไข อย่างได้เก็บจำ

ขอเชิญชวนน้อง จงหมั่นจดจำ

บอกหน่อยได้ไหม อย่าได้ใจดำ

มีอยู่มากมาย พี่ไม่ได้อำ

ฉันยังสงสัย โปรดได้ชี้แนะ

นั่ง นอน กิน อ่าน ตัก และตำ

ช่วยบอกอีกที น้องจะได้จำ

เพื่อช่วยบรรยายเนื้อหาของคำ

พื่อย่าหลบลูก จะใจระกำ

พี่บอกน้องหมดเจ็ดชนิดของคำ

แต่ต้องลงท้ายด้วย สระอ่า

แบ่งผู้ร้องเป็นสองฝ่าย
ปรบมือให้จังหวะด้วย

ใบความรู้ที่ ๑

ความหมาย

คำบุพบท (อ่านว่า คำ-บุบ-พะ-บด) แปลว่า คำหน้าบท หมายถึง คำที่นำ หน้า คำนาม คำสรรพนาม คำกริยาและคำวิเศษณ์ เพื่อบอกตำแหน่งของคำ และแสดงความสัมพันธ์กันระหว่างคำ หรือประโยคที่อยู่หลังบุพบทนั้น เช่น กับ แก่ แต่ ต่อ เพื่อ โดย แห่ง ของ ด้วย บน ตาม เป็นต้น

- 👉 ฉันนั่งบนโต๊ะ (บน นำหน้าคำนาม โต๊ะ)
- 👉 ฉันมอบดอกไม้ให้แก่เธอ (แก่ นำหน้าคำสรรพนาม เธอ)
- 👉 เราไม่ควรกินขนมระหว่างเรียน (ระหว่าง นำหน้าคำกริยา เรียน)
- 👉 เธอทำงานสำเร็จด้วยดี (ด้วย นำหน้าคำวิเศษณ์ ดี)

แบบฝึกหัดที่ ๑.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำบุพบทในประโยคต่อไปนี้

๑. เขาเห็นกับตาว่าเธอร้องไห้
๒. นักเรียนวาดภาพด้วยดินสอสี
๓. เด็ก ๆ ยอมไปโรงเรียนโดยดี
๔. เราทุกคนควรกินเพื่ออยู่ไม่ใช่อยู่เพื่อกิน
๕. ถ้าจะไปอยุธยาทางเรือ ต้องออกจากบ้านแต่เช้า
๖. ศุภณัฐบุตรของนางจารีกเรียนเก่งมาก
๗. กรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นบิดาแห่งประวัติศาสตร์
๘. โรงเรียนเทศบาลเขาชัยสนตั้งอยู่ใกล้อำเภอเขาชัยสน
๙. คุณพ่อเลี้ยงปลาสวยงามไว้สำหรับขาย
๑๐. เขาทำงานใกล้เสร็จแล้ว

ใบความรู้ที่ ๒

ชนิดของคำบุพบท

คำบุพบทแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑. คำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น แต่ใช้นำหน้าเพื่อทักทาย หรือเรียกขาน

ได้แก่ **ดูแน่นะ** **ดูกร** **ดูก่อน** **ดูรา** **ข้าแต่** เป็นต้น

ตัวอย่าง

☞ **ดูก่อน** ภิกษุทั้งหลาย

☞ **ข้าแต่** ท่านผู้เจริญ โปรดฟังข้าก่อน

ข้อสังเกต **ดูกร** **ดูก่อน** **ดูแน่นะ** **ดูรา** ผู้ใหญ่ใช้พูดกับผู้น้อยหรือ บุคคลทั่วไปที่
เสมอกัน **ข้าแต่** ผู้น้อยใช้พูดกับผู้ใหญ่หรือบุคคลที่นับถ้อยกย่อง

๒. คำบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น บุพบทที่นำหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา

และคำวิเศษณ์ ได้แก่ **กับ** **แก่** **ซึ่ง** **ต่อ** **ของ** **สำหรับ** **ด้วย** **โดย** **ที่** **บน** **ใต้** **ยัง**

เป็นต้น

ตัวอย่าง

☞ คนเราต้องพึ่งพาอาศัย**ซึ่ง**กันและกัน

☞ นักท่องเที่ยวเดินทางไป**ยัง**ภูกระดึง

คำบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น ยังแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ดังนี้

๒.๑ คำบุพบทบอกเวลา เช่น **ตั้งแต่** จน จนกระทั่ง **เมื่อ** เป็นต้น
ตัวอย่าง

☞ แม่มาหาฉัน**เมื่อ**เช้านี้

☞ ชาวสวนรดน้ำผักจน**กระทั่ง**เที่ยง

๒.๒ คำบุพบทบอกสถานที่ เช่น **ใกล้** ใกล้ **ใน** บน นอก เป็นต้น
ตัวอย่าง

☞ เสือ**อยู่**ในป่า

☞ บ้านของดวงดาว**อยู่****ใกล้**โรงเรียนมาก

๒.๓ คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ เช่น **แห่ง** ของ เป็นต้น
ตัวอย่าง

☞ สมุดเล่มนี้เป็น**ของ**ฉัน

☞ ภูเก็ตเป็นเมือง**แห่ง**ความฝัน

๒.๔ คำบุพบทบอกความประสงค์ เช่น **กับ** แก่ **แต่** **แต่** **ต่อ** **เพื่อ**
สำหรับ **โดย** **ทั้ง** **เฉพาะ** **ตาม** เป็นต้น

ตัวอย่าง

☞ แพทย์ทำงานหนัก**เพื่อ**คนไข้

☞ ฉันจะให้เงิน**เฉพาะ**คนลำบาก

แบบฝึกหัดที่ ๒.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชนิดของคำบุพบท ให้ถูกต้อง

๑. ฉันรอเธอตั้งแต่เช้า _____
๒. เครื่องบินบินอยู่เหนือ่านน้ำไทย _____
๓. ประชาชนมาร่วมบริจาคโลหิตเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว _____
๔. คุณแม่กำลังซื้อของในตลาด _____
๕. พ่อตั้งกล่อรับน้ำมันไว้ตามชุมชน _____
๖. เจ้ามอมนอนใต้โต๊ะของมะลิเมื่อเช้านี้ _____
๗. คุณครูให้ส่งการบ้านภายในวันนี้ _____
๘. คุณตาปลูกต้นไม้อยู่ข้างรั้ว _____
๙. เขาดูแลต้นมะม่วงจนกระทั่งออกผลเต็มต้น _____
๑๐. สถานที่แห่งนี้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของทุกคน _____

แบบฝึกหัดที่ ๒.๒

คำสั่ง ให้นักเรียนเติมคำบุพบทให้ถูกต้อง

๑. ครูให้รางวัล_____นักเรียนที่เรียนดี
๒. เขาทำงาน_____ตัวของเขาเอง
๓. แหวนวงนี้_____ฉัน
๔. เขายื่นคำร้อง_____ศาล
๕. อาหารนี้_____ใส่บาตร
๖. น้องไปซื้อของ_____แม่
๗. เขาทำงานอยู่วิทยุกระจายเสียง_____ประเทศไทย
๘. ฉันทำทุกอย่าง_____แม่
๙. หนังสือเล่มนี้_____ผม
๑๐. เขาแถลงข่าว_____ผู้สื่อข่าวในทำเนียบรัฐบาล

ใบความรู้ที่ ๓

หน้าที่ของคำบุพบท

คำบุพบททำหน้าที่ต่างๆ กันดังนี้

๑. นำหน้าคำนาม

เช่น

- ➡ สร้อยคอ**ของ**คุณแม่ราคาแพงมาก
- ➡ นักเรียนอยู่**ใน**ห้องเรียน
- ➡ คุณแม่ชอบกินส้มตำ**กับ**ข้าวเหนียว

๒. นำหน้าคำสรรพนาม

เช่น

- ➡ ครูให้หนังสือ **แก่**เขา **เพื่อ**เป็นรางวัลเรียนดี
- ➡ ดินสอ **ของ**ฉันอยู่ที่เขา
- ➡ นักเรียนอนุบาลอยากอยู่**ใกล้**ฉัน
- ➡ ปากกาตราชาน**ของ**คุณอยู่ในกระเป๋า**ที่**เขาชี้

๓. นำหน้าคำกริยา

เช่น

- ➡ พ่อทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว
- ➡ สมชายทำงานหาเงินค่าจรรยาบรรณไม่สบาย
- ➡ มนัสเก็บขนมไว้สำหรับรับประทาน
- ➡ อภิสัทธีเขียนเรียงความใกล้เสร็จแล้ว

๔. นำหน้าคำวิเศษณ์

เช่น

- ➡ เขายินยอมปฏิบัติโดยดี
- ➡ ถ้าพูดกันตามความจริง เขาต้องมาหาฉันโดยเร็ว
- ➡ วันนี้พี่ไก่อควรไปหาคุณพ่อโดยเร็วนะ
- ➡ เขานอนหลับโดยสงบ

๕. นำหน้าประโยคหรือข้อความ

เช่น

- ➡ มูลนิธิจัดหาอาหารมาแจกจ่ายให้แก่ประชาชน
- ➡ สมหมายไม่สบายตั้งแต่เธอไปเที่ยวน้ำตกกับครอบครัว
- ➡ ท่านผู้อำนวยการแจกรางวัลเฉพาะคนที่ได้คะแนนรวมที่ ๑
- ➡ สมพลพูดเสียงเบาจนเพื่อฟังไม่รู้

แบบฝึกหัดที่ ๓.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำ เติมในช่องว่างให้ถูกต้อง

เหนือ ของ จาก ใต้ ตาม แก่ ใกล้ โดย ใน เพื่อ

๑. ตลาดอยู่_____โรงเรียนแค่นี้เอง
๒. เขาทำงานแบบมา_____เมฆ
๓. บ้าน_____สมจิตรหลังใหญ่มาก
๔. ขอให้เดินทาง_____สวัสดิภาพ
๕. พุดแล้วเหมือนยกภูเขาออก_____อก
๖. ยากเหมือนงมเข็ม_____มหาสมุทร
๗. พ่อแม่ทำทุกอย่าง_____ลูก
๘. โบราณว่าเดิน_____ผู้ใหญ่หมาไม่กัด
๙. อย่าให้ความเห็น_____ตัวมาทำลายมิตรภาพระหว่างเรา
๑๐. สุนัขนอนอยู่_____โต๊ะในห้องอาหาร

ใบความรู้ที่ ๔

สรุปคำบุพบท

คำบุพบทมี ๒ ชนิด คือ

๑. คำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น เช่น ข้าแต่ ดุกร เป็นต้น
๒. คำบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น เช่น สำหรับ กับ แต่ แก่ ด้วย โดย เป็นต้น

หน้าที่ของคำบุพบท

- นำหน้าคำนาม เช่น ปากกา**ของ**ฉันหาย
- นำหน้าคำสรรพนาม เช่น เขาชอบอยู่**ใกล้**เธอ
- นำหน้าคำกริยา เช่น ฉันกิน**เพื่อ**อยู่
- นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น เขาใจร้าย**สิ้น**ดี
- นำหน้าประโยคหรือข้อความ เช่น หมอพูดเสียงดัง**กับ**คนป่วย

สรุป

คำบุพบท คือ คำที่ใช้ นำหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ เพื่อให้ได้ใจความชัดเจนและต่อเนื่องกัน

ข้อสังเกต

ในการใช้คำบุพบท ต้องเข้าใจให้ดีว่าคำบุพบทต้องนำหน้าคำอื่น คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

๑. คำว่า “โดย” ในข้อใดเป็นบุพบท

- ก. รถโดยสาร
- ข. เขียนโดยกวี
- ค. ศึกษาโดยตรง
- ง. ทายาทโดยธรรม

๒. คำว่า “จน” ในข้อใดเป็นบุพบท

- ก. เราจะรอจนเช้า
- ข. เขาจนก็จริงแต่ไม่โกง
- ค. เกิดเป็นคนอย่ากลัวจน
- ง. คนจนไม่จำเป็นต้องเลว

๓. คำบุพบทมีหน้าที่ใด

- ก. ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก
- ข. ใช้ขยายความของคำที่ต้องการเปลี่ยนรูป
- ค. ใช้ขยายความหมายของคำที่นำไปประกอบ
- ง. ใช้เชื่อมคำให้มีความหมายสัมพันธ์เป็นประโยคเดียวกัน

๔. “ผู้มีวาจาสัตย์ย่อมได้รับความเชื่อถือ _____ผู้อื่น” ควรเติมคำใด
ที่เหมาะสมลงในช่องว่าง

ก. แก่

ข. กับ

ค. ต่อ

ง. จาก

๕. “เรามีกำลังใจต่อสู้โรคร้ายเพราะคำพูดของคุณ” คำที่ขีดเส้นใต้ เป็นคำ
บุพบทบอกสิ่งใด

ก. บอกสาเหตุ

ข. บอกความมุ่งหมาย

ค. บอกเครื่องมือที่ใช้ทำ

ง. บอกผู้รับผลประโยชน์

๖. ข้อใดมีคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

ก. เสื้อของใครอยู่ในตู้

ข. ของบนโต๊ะของใครกัน

ค. นกของฉันหายไปจากกรง

ง. อาหารจานนี้เด็กกินเท่านั้น

๗. คำว่า “บน” ในข้อใดเป็นคำต่างชนิดกับคำอื่น

ก. กินบนเรือน

ข. ขี่รถบนหลังคา

ค. ดาวบนฟ้า

ง. อยู่ข้างบน

๘. “พวกเราแวะซื้อขนมข้างทาง” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำบุพบทแสดงความสัมพันธ์ใด

- ก. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเวลา
- ข. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่
- ค. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้ที่ทำร่วมกัน
- ง. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของ

๙. ข้อใดมีคำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์บอกเวลา

- ก. เวลาในขวดแก้ว
- ข. วันที่ตามปฏิทินคืออะไร
- ค. วันนั้นเต็มไปด้วยความวุ่นวาย
- ง. เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อเช้านี้

๑๐. คำว่า “ต่อ” ในข้อใดเป็นบุพบท

- ก. เขามาต่อว่าฉัน
- ข. เธอต้องให้การต่อศาล
- ค. เรื่องนี้คิดว่าเราเป็นต่อ
- ง. มารู้ตัวก็ต่อเมื่อสายเสียแล้ว

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ค. ใช้เชื่อมคำให้มีความหมายสัมพันธ์เป็นประโยคเดียวกัน
๒. ก. เราจะรอจนเช้า
๓. ข. เขียนโดยกวี
๔. ง. จาก
๕. ข. เธอต้องให้การต่อศาล
๖. ง. อยู่ข้างบน
๗. ข. เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อเช้านี้
๘. ก. นกของฉันหายไปจากกรง
๙. ข. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่
๑๐. ข. บอกสาเหตุ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข. เขียนโดยกวี
๑. ก. เราจะรอจนเช้า
๒. ง. ใช้เชื่อมคำให้มีความหมายสัมพันธ์เป็นประโยคเดียวกัน
๓. ง. จาก
๔. ก. บอกสาเหตุ
๕. ค. นกของฉันหายไปจากกรง
๖. ง. อยู่ข้างบน
๗. ข. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่
๘. ง. เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อเช้านี้
๑๐. ข. เธอต้องให้การต่อศาล

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำบุพบทในประโยคต่อไปนี้

๑. เขาเห็นกับตาว่าเธอร้องไห้
๒. นักเรียนวาดภาพด้วยดินสอสี
๓. เด็ก ๆ ยอมไปโรงเรียนโดยดี
๔. เราทุกคนควรกินเพื่ออยู่ไม่ใช่อยูเพื่อกิน
๕. ถ้าจะไปอยุธยาทางเรือ ต้องออกจากบ้านแต่เช้า
๖. ศุภณัฐบุตรของนางจารึกเรียนเก่งมาก
๗. กรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นบิดาแห่งประวัติศาสตร์
๘. โรงเรียนเทศบาลเขาชัยสนตั้งอยู่ใกล้อำเภอเขาชัยสน
๙. คุณพ่อเลี้ยงปลาสวยงามไว้สำหรับขาย
๑๐. เขาทำงานใกล้เสร็จแล้ว

แบบฝึกหัดที่ ๒.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชนิดของคำบุพบทของคำที่ขีดเส้นใต้ให้ถูกต้อง

๑. ฉันรอเธอตั้งแต่เช้า บุพบทบอกเวลา
๒. เครื่องบินบินอยู่เหนือ่านน้ำไทย บุพบทบอกสถานที่
๓. ประชาชนมาร่วมบริจาคโลหิตเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว บุพบทบอกเวลา
๔. คุณแม่กำลังซื้อของในตลาด บุพบทบอกสถานที่
๕. พ่อตั้งกล่อรับน้ำมันไว้ตามชุมชน บุพบทบอกสถานที่
๖. เจ้ามอมนอนใต้โต๊ะของมะลิเมื่อเช้านี้ บุพบทบอกเวลา
๗. คุณครูให้ส่งการบ้านภายในวันนี้ บุพบทบอกเวลา
๘. คุณตาปลูกต้นไม้อยู่ข้างรั้ว บุพบทบอกสถานที่
๙. เขาดูแลต้นมะม่วงจนกระทั่งออกผลเต็มต้น บุพบทบอกเวลา
๑๐. สถานที่แห่งนี้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของทุกคน บุพบทบอกสถานที่

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๒.๒

คำสั่ง ให้นักเรียนจับคู่ความสัมพันธ์ของคำบุพบท

๑. ครูให้รางวัล_____นักเรียนที่เรียนดี
๒. เขาทำงาน_____ตัวของเขาเอง
๓. แหวนวงนี้_____ฉัน
๔. เขายื่นคำร้อง_____ศาล
๕. อาหารนี้_____ใส่บาตร
๖. น้องไปซื้อของ_____แม่
๗. เขาทำงานอยู่วิทยุกระจายเสียง_____ประเทศไทย
๘. ฉันทำทุกอย่าง_____แม่
๙. หนังสือเล่มนี้_____ผม
๑๐. เขาแถลงข่าว_____ผู้สื่อข่าวในทำเนียบรัฐบาล

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๓.๑

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำ เติมในช่องว่างให้ถูกต้อง

เหนือ ของ จาก ไ้ ตาม แก่ ใกล้ โดย ใน เพื่อ

๑. ตลาดอยู่ใกล้ โรงเรียนแค่นี้เอง
๒. เขาทำงานแบบมาเหนือ เมฆ
๓. บ้านของ สมจิตรหลังใหญ่มาก
๔. ขอให้เดินทางโดย สวัสดิภาพ
๕. พุดแล้วเหมือนยกภูเขาออกจาก ออก
๖. ยากเหมือนงมเข็มใน มหาสมุทร
๗. พ่อแม่ทำทุกอย่างเพื่อ ลูก
๘. โบราณว่าเดินตาม ผู้ใหญ่หมาไม่กัด
๙. อย่าให้ความเห็นแก่ ตัวมาทำลายมิตรภาพระหว่างเรา
๑๐. สุนัขนอนอยู่ใต้ โต๊ะในห้องอาหาร

ตารางการบันทึกคะแนนระหว่างเรียน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 เรื่อง คำบุพบท

[illegible]

กำหนดเกณฑ์ผ่าน การทำแบบฝึกระหว่างเรียนไว้ ร้อยละ ๗๐ (๗ ข้อ) ขึ้นไป

ตารางการบันทึกคะแนนการทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง คำบุพบท

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คะแนน		ระดับ การพัฒนา
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	

กำหนดเกณฑ์ผ่าน การทำแบบทดสอบหลังเรียนไว้ ร้อยละ ๗๐ (๗ ข้อ) ขึ้นไป

บรรณานุกรม

กองเทพ เคลือบพณิชกุล.การใช้ภาษาไทย.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์ , ๒๕๔๒.

กำชัย ทองหล่อ.หลักภาษาไทย.กรุงเทพฯ:อมรการพิมพ์,๒๕๔๕.

กัจจมาโนชญ์ โรจน์ทรัพย์. ติวเข้มภาษาไทยโค้งสุดท้ายเข้าเตรียมอุดมศึกษา.

กรุงเทพฯ:โรงเรียนวิทย์ศิลป์Pinnacle,๒๕๕๒.

จันทร์ชัย อธิเกียรติ,เรณู ทวีนันท์ และสิริพัชร เจษฎาวิโรจน์.ภาษาไทยหลักภาษา

และการใช้ภาษา.กรุงเทพฯ:อักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๕๔.

เครือรัตน์ เรืองแก้ว. ชนิดของคำ. กรุงเทพฯ:ปาเจรา , ๒๕๔๖.

จงชัย เจนหัตถการกิจ.เสริมปรีชาญาณวิชาภาษาไทย ม.ต. พิมพ์ครั้งที่ ๕

กรุงเทพฯ:ธนาเพลส , ๒๕๕๑.

ชนิตา ฉัตรจรัสแสง. ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๕๑.

ช. ช้างน้อย. ภาษาชวนคิด. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์, ๒๕๔๘.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. บันไดหลักภาษา ๒ .กรุงเทพฯ:อักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๔๕.

ธารง ชูทัพ ,วิไลพร รังสิวงศ์ และพรทิพย์ แฝงสุด. หนังสือชุดเสริมประสบการณ์

ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพฯ:ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. ๒๕๕๑.

บรรเทา กิตติศักดิ์. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช.

๒๕๓๙ พรทิพย์ แฝงสุด. หลักภาษาไทยม.๒. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. ๒๕๕๒.

_____ . หลักภาษาไทยม.ต้น . กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์. ๒๕๕๒.

ยศ พันธ์สรณ์. ภาษาไทยม.ต้น. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช,๒๕๓๙.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ :

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

_____ . ลักษณะนาม พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน

พ.ศ. ๒๕๔๖.

วิเชียร เกษประทุม. **คู่มือภาษาไทย ม. ๒ ท ๒๐๓ , ท ๒๐๔.** กรุงเทพฯ : พัฒนา
ศึกษา, ๒๕๔๓.

สถาบันภาษาไทย. **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓ ชนิดของคำ วลี ประโยค
และสัมพันธสาร.** กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา,
๒๕๕๒.

อัจฉรา ชิวพันธ์. **หลักภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕.** กรุงเทพฯ:กรุงธนพัฒนา,
๒๕๔๕